

Для збереження біологічної чистоти сорту за традиційною схемою первинного насінництва використовується індивідуально-родинний добір.

Отримані результати державного сортопробування 2021 року трьох сортів 'Перлина Степу', 'Аквілегія', 'Херсонська Фортеця'. Максимальна урожайність по сортах 'Аквілегія' – 8,78 т/га (+2,09 т/га до усередненої урожайності), 'Перлина Степу' – 8,99 т/га (+2,30 т/га до усередненої урожайності) і 'Херсонська Фортеця' – 10,14 т/га (+3,45 т/га до усередненої урожайності) отримана у Тернопільській філії УІЕСР (зона Лісостепу).

Морозостійкість у контрольованих умовах за штучного проморожування за даними Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва у сорту 'Аквілегія' вище середньої, а у сортів 'Перлина Степу' і 'Херсонська Фортеця' висока. Урожайність

сортів перевищує усереднену урожайність сортів, що пройшли державну реєстрацію за п'ять попередніх років, 'Перлина Степу' у зоні Лісостепу, а 'Херсонська Фортеця' – у зонах Степу, Лісостепу та Полісся.

Сорти 'Аквілегія', 'Херсонська Фортеця', 'Перлина Степу' у держсортотпробуванні показали високий рівень однорідності за всіма ознаками ВОС-тесту і перевищували стандарт за показниками стійкості до біотичних і абіотичних факторів.

Нові сорти пшениці перевищують існуючі в Україні вітчизняні і закордонні аналоги за окремими показниками, а саме: за урожайністю, стійкістю до абіотичних і біотичних факторів, показниками якості зерна, захищені патентами на сорти рослин, свідоцтвами про державну реєстрацію.

УДК 633.11:631.6 (477.72)

Усик Л.О., кандидат с.-г. наук, с.н.с., провідний науковий співробітник відділу селекції

Базалій Г.Г., кандидат с.-г. наук, с.н.с., провідний науковий співробітник відділу селекції

Жупина А.Ю., науковий співробітник відділу селекції

Інститут зрошуваного землеробства НААН України

E-mail: usikliudmila@gmail.com

СЕЛЕКЦІЙНО ГЕНЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПШЕНИЦІ В ІНСТИТУТІ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Інститут зрошуваного землеробства НААН приділяє значну увагу розв'язанню теоретичних та практичних питань селекції ознак пшениці озимої.

Уперше на зрошуваних землях Півдня України розроблена науково-обґрунтована модель високопродуктивного сорту пшениці, створені нові перспективні сорти, конкурентоспроможні, здатні забезпечити сталі урожаї високоякісного зерна в посушливих умовах степової зони Півдня України. В Інституті зрошуваного землеробства постійно удосконалюються методики досліджень і на даний час відповідають вимогам міжнародного союзу UPOV (Union internationale pour la protection des obtentions vegetales). Селекціонери продовжують працювати над вирішенням наступних завдань:

- поглибленням розробки генетичних принципів доборів та оцінювань короткостеблових морфобіотипів, які у бажаних співвідношеннях поєднують у своїх фенотипах ознаки адаптивності, продуктивності та якості зерна;

- удосконаленням методики ідентифікації генотипів пшениці озимої з підвищеними адаптивними і продуктивними потенціалами, підвищенням ефективності селекції;

- залученням у гібридизацію кращих геносів (джерел та донорів) з метою подальшого ви-

вчення генетики їх цінних ознак і створенням вихідного селекційного матеріалу з комплексом ознак адаптивності, продуктивності та якості зерна;

- дослідженням впливу генів короткостебловості на морфологічну структуру рослин з високими показниками адаптивності, ознак продуктивності та якості зерна;

- виконанням комплексу фенологічних спостережень та оцінювань у різних розсадниках і сортопробуваннях озимої пшениці;

- виділенням і розмноженням перспективних високоврожайних, високоякісних з підвищеними адаптивними можливостями сортів озимої м'якої пшениці;

- веденням первинного насінництва сортів пшениці м'якої озимої: 'Херсонська безоста', 'Херсонська 99', 'Росинка', 'Кохана', 'Овідій', 'Благо', 'Марія', 'Конка', 'Бургунка', 'Анатолія', 'Леда', 'Кошова', 'Соборна', 'Аквілегія', 'Херсонська Фортеця', 'Перлина Степу' та інших перспективних номерів.

- веденням первинного насінництва сортів пшениці твердої озимої: 'Дніпряна', 'Кассіопея' і 'Андромеда'.

Окремим перспективним напрямом є створення та добір вихідного матеріалу озимої пшениці із залученням у гібридизацію полби і спельти.